

programma Veldwerkplaats

Wisenten in Nederland

Door toegenomen stikstofbemesting en gebrek aan natuurlijke dynamiek groeien diverse open ecosystemen langzaam dicht met grassen, struiken en bomen. Zo verdwijnt gestaag een paradijs aan bijzondere plant- en diersoorten. Op meerdere plekken in Nederland zijn daarom wisenten geïntroduceerd als grote grazers. Op andere plekken zijn er vergevorderde plannen voor een introductie. Maar wat is het effect van wisenten op een ecosysteem? Op welke manier dragen ze bij aan behoud van biodiversiteit? Met welke praktische zaken moet je rekening houden bij introductie? Natuurlijk speelt ook draagvlak een belangrijke rol. Kunnen recreanten bijvoorbeeld nog wel het gebied in? Het Kraansvlak in NP Zuid Kennemerland was de eerste plek in Nederland waar wisenten zijn geïntroduceerd. In deze veldwerkplaats brengen we een bezoek en belichten we de verschillende kanten van introductie van wisenten.

PROGRAMMA

- Vanaf 9.15 uur: Inloop met koffie/thee
- 09.30 – 09.45 uur: Welkom en voorstelronde
- 09.45 – 12.00 uur: Drie presentaties

Wisenten bij PWN en praktische overwegingen/ervaringen uit Kraansvlak

Leon Terlouw (PWN)

Effecten in het terrein en het jarenlange onderzoek

Yvonne Kemp (Stichting Ark & PWN)

Hoe creëer je maatschappelijk draagvlak bij introductie van wisenten?

Voorbeelden uit Schiermonnikoog

Roeland Vermeulen (FREE Nature)

- 12.00 – 12.15 uur: Klaarmaken voor het veldbezoek
- 12.15 – 16.15 uur: Veldbezoek in het Kraansvlak
- 16.15 – 16.30 uur: Afsluiting met een drankje

DATUM

vrijdag 6 november 2015

KOSTEN

De kosten voor deelname zijn:

- € 295,- (excl. BTW) of
- € 95,- (excl. BTW) voor medewerkers/ leden van organisaties die zijn aangesloten bij de VBNE of die participeren in het Fonds Colland Arbeidsmarktbeleid. Kijk voor meer informatie op de website.

LOCATIE

Bezoekerscentrum de Kennemerduinen
Zeeweg 12
2051 EC Overveen

AANMELDEN

U kunt zich aanmelden via de website www.veldwerkplaatsen.nl bij de veldwerkplaats van uw keuze.

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)

Princenhof Park 9
3972 NG Driebergen
info@vbne.nl
www.vbne.nl

De veldwerkplaatsen worden in opdracht van de VBNE georganiseerd door de Unie van Bosgroepen.

Veldwerkplaatsen

www.veldwerkplaatsen.nl
Contact: Ariët Kieskamp 06 1595 3304